

Potápky (Podicipedidae) na Kutnohorsku

Grebes (Podicipedidae) in the Kutná Hora region

Michal KAVKA¹ & Jan KŘIVSKÝ ml.²

¹ Pobřežní 53, 284 01 Kutná Hora; e-mail: numenius@seznam.cz

² Polská 1650, 250 82 Úvaly; e-mail: krivsky@seznam.cz

ÚVOD

Do řádu potápek (*Podicipediformes*), který zahrnuje jedinou čeleď (*Podicipedidae*), patří v České republice dva rody (*Tachybaptus* a *Podiceps*), z nichž bylo u nás zjištěno pět druhů. Z těchto pěti druhů v České republice pravidelně hnízdí, protahuje a zimuje potápka malá (*Tachybaptus ruficollis*) a potápka roháč (*Podiceps cristatus*), pravidelně hnízdí, protahuje a ojediněle přezimuje potápka černokrká (*Podiceps nigricollis*), pouze nepravidelně hnízdí, pravidelně protahuje a vzácně přezimuje potápka rudokrká (*Podiceps grisegena*) a jen jako pravidelně protahující a nepravidelně a nepočetně zimující se vyskytuje potápka žltorohá (*Podiceps auritus*; ŠŤASTNÝ & HUDEC 2016).

Hnízdním prostředím potápek malých (*Tachybaptus ruficollis*) v České republice jsou především menší až středně velké vodní plochy s bohatě vyvinutou litorální a plovoucí vegetací a vysokou průhledností vody. Za tahu a v zimě se vyskytuje na stojatých i tekoucích vodách bez vegetace. Hnízdním prostředím potápek roháčů (*Podiceps cristatus*) na našem území jsou především větší sladkovodní nádrže, rybníky a jezera, za tahu se vyskytuje i na větších řekách. Zimuje především na přehradních nádržích a šterkopískovnách. Hnízdním prostředím potápek černokrkých (*Podiceps nigricollis*) ve střední Evropě jsou především větší rybníky s bohatou litorální vegetací, většinou hnízdí na okraji kolonií racků chechtavých (*Chroicocephalus ridibundus*). V době tahu a na zimovištích se vyskytuje i na rozsáhlých nezamrzlých jezerech. U všech našich hnízdicích druhů potápek dochází ke snižování jejich počtu, jehož příčinou je především intenzivní rybníční hospodaření zapříčiňující nižší potravní nabídku, dále úpravy rybníků včetně likvidace litorálních porostů a u potápek černokrkých dále i silný úbytek početnosti racka chechtavého (ŠŤASTNÝ & HUDEC 2016).

Na Kutnohorsku stále existují vhodné vodní plochy pro hnízdění i migraci (zimování) potápek. Historické údaje o výskytu potápek na území okresu Kutná Hora (dále jen Kutnohorsko) přináší práce VRANÉHO (1976), který v letech 1938–1955 sledoval rybník Vrabcov a okolí. V příspěvku VRANÉHO (1978) je uvedeno též pozorování potápek žltorohých na rybníku Vrabcov dne 11. 5. 1978. V novodobé historii byl zpracován výskyt potápek na nádrži Želivka (KAVKA & PROCHÁZKA 2009, KAVKA 2014) a pozorování potápek z let 1999–2010 na Vavříneckém rybníku jsou shrnuty v práci KAVKY (2011).

Předkládaný článek shrnuje záznamy výskytu potápek na vodních plochách Kutnohorska od roku 1938 do současnosti.

MATERIÁL A METODIKA

V příspěvku jsme shrnuli všechna známá pozorování potápek na území okresu Kutná Hora ve Středočeském kraji (nadmořská výška 198–573 m n. m., rozloha 917 km²) za období od roku 1938 do roku 2018.

Krajina v okolí Kutné Hory je mírně zvlněná a je intenzivně zemědělsky využívána, v jižní a východní části okresu přechází v zalesněnou pahorkatinu. Mezi vodní plochy historicky či recentně významné pro výskyt potápek patří na Kutnohorsku především vodní nádrž Želivka (rozloha 1 432 ha, nadmořská výška 392 m n. m.), Vavřínecký rybník (84 ha, 389 m n. m.), rybník Katlov (22,5 ha, 473 m n. m.), rybník Zbožňov (18,2 ha, 395 m n. m.), rybník Vrabcov (12,5 ha, 220 m n. m.), Ovčárecký rybník (9,4 ha, 210 m n. m.) a rybník Nový (9,2 ha, 205 m n. m.). Všechny rybníky, mimo Katlova, jsou intenzivně rybářsky obhospodářované, každoročně na podzim (některé výjimečně i na jaře) vypouštěné. Rybník Katlov je od roku 2015 využíván pro sportovní rybolov a není vypouštěn.

Značná část údajů byla získána prvním z autorů článku od roku 1992, intenzivně pak v období 1999–2018. Další údaje pochází od ornitologů působících na Kutnohorsku a jsou citovány *in litt*. Dílčí data pochází i z internetové Faunistické databáze České společnosti ornitologické (ČSO 2018).

VÝSLEDKY A DISKUSE

Potápka malá (*Tachybaptus ruficollis*)

Pravidelně hnízdí, protahuje a zimuje.

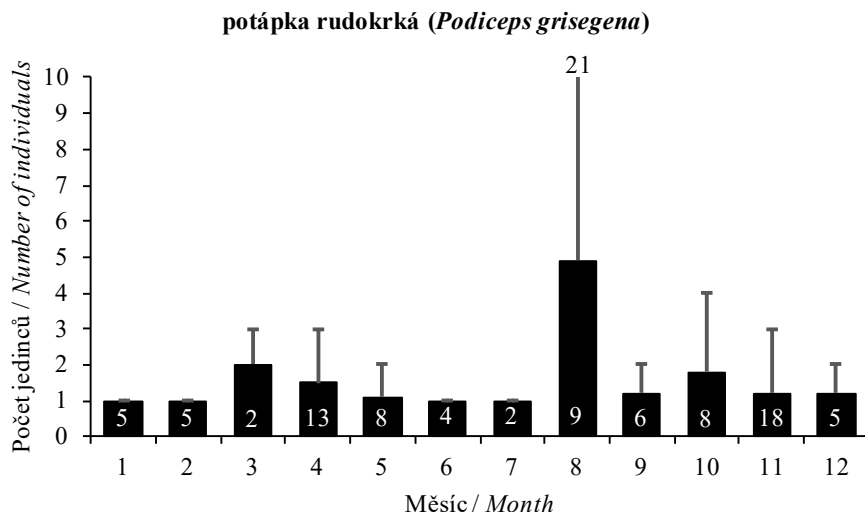
Nejhojnější druh potápek. Hnízdí i na malých lesních rybníčcích, na kterých se ostatní potápky nevyskytují. VRANÝ (1976) uvádí v letech 1938–1955 pravidelné hnízdění 1–2 párů na rybníku Utopenec (3,6 ha) a výjimečné hnízdění 1 páru na rybníku Vrabcov. O hnízdění na nedalekých rybnících Nový u Nových Dvorů a Ovčárecký se nezmiňuje. V letech 1999–2008 na těchto 4 rybnících hnízdilo celkem 6–11 párů, poté přišel pokles a do roku 2018 hnízdily maximálně 3–4 páry. V letech 2010–2018 hnízdilo na Kutnohorsku přibližně 40–50 párů. Hnízdění bylo prokázáno pouze na rybnících. Na většině lokalit hnízdí 1–3 páry. K lokalitám, kde bylo zjištěno po roce 1999 více hnízdících párů, patří rybník Kořenný (max. 5 párů), Nový rybník u Nových Dvorů (max. 5 párů), rybník Katlov (max. 4 páry), rybník Režný (max. 4 páry) a Nový rybník u Vickovic (max. 4 páry).

Pravidelně zimuje na větších a dostatečně hlubokých řekách, především na řece Sázavě, která v zimě dosahuje hloubky v průtočných úsecích do cca 1 m, nad jezy i do 2,5 m, kde bylo např. dne 23. 1. 2016 na úseku Vlastějovice–Ledečko sečteno 33 ex. V menších počtech zimuje na řekách Doubravě (např. 23. 1. 2005 u Habrkovic 2 ex.) a Želivce v úseku mezi hrází nádrže Želivka a obcí Soutice (např. 5. 2. 2017 zaznamenáno 5 ex.). Každoročně několik jedinců zimuje také na nádrži Želivka (KAVKA & PROCHÁZKA 2009, KAVKA 2014), s maximem 9 ex. dne 7. 2. 2015.

Potápka rudokrká (*Podiceps grisegena*)

Nepravidelně protahuje a výjimečně zimuje (obr. 1).

Na jaře nejčasněji zjištěna dne 27. 3. 2001, kdy byl pozorován 1 ex. na Vavříneckém rybníku (KAVKA 2011).

Obr. 1: Počet pozorovaných potápek rudokrkých (*Podiceps grisegena*) na Kutnohorsku (průměr + maximum, na bázi sloupců počet pozitivních kontrol) v jednotlivých měsících v období 1938–2018. F = 85 záznamů, n = 140 ex.

Fig. 1: Monthly distribution of numbers of observed Red-necked Grebes (*Podiceps grisegena*) in the district of Kutná Hora (mean + maximum, number of positive controls at bases of columns) in period 1938–2018. F = 85 records, n = 140 individuals.

Tah vrcholí v dubnu a končí v průběhu května. Maximálně byli pozorováni 3 ex. ve dnech 14. 4. 1972 na Vavříneckém rybníku (V. Švarc *in litt.*) a 29. 3. 2002 na nádrži Želivka (KAVKA & PROCHÁZKA 2009). Několikrát byly zastiženy nehnízdící potápky rudokrké i v hnízdní době, např. 1 ex. ve dnech 26. 6. až 4. 7. 1948 na rybníku Vrabcov (VRANÝ 1976), tamtéž 1 ex. ve dnech 23. a 25. 6. 2003 a na Vavříneckém rybníku 2. 6. 2000 také 1 ex. (KAVKA 2011). Výraznější podzimní tah začíná v srpnu a vrcholí v listopadu. Stejně jako na jarním tahu jsou pozorováni především jednotliví ptáci a dvojice, vyšší počty jsou ojedinělé. Výjimečný je výskyt hejna 21 ex. na Vavříneckém rybníku dne 22. 8. 2005 (KAVKA 2007, 2011).

Zimování bylo zjištěno pouze vzácně na přehradě Želivce (KAVKA & PROCHÁZKA 2009, KAVKA 2014), která ve svém nejhlubším úseku u hráze u obce Nesměřice zamrzá jen při déletrvajících silných mrazech, jinak zde i v zimním období bývá volná hladina. Nověji zde pozorován jeden jedinec ve dnech 18. a 23. 2. 2018. Během pěti zim zaznamenání vždy jednotlivci, pouze 6. 12. 2015 to byli 2 ex.

Potápka roháč (*Podiceps cristatus*)

Pravidelně hnízdí, protahuje a zimuje.

VRANÝ (1976) ji uvádí jako stálého obyvatele Vrabcova i okolních rybníků, hnízdění však zmiňuje jen z rybníka Vrabcov, kde zjistil v letech 1938–1955 pravidelné hnízdění 2–5 párů. Tři roky po napuštění nádrže Vrchlice na ní pozoroval V. Švarc (*in litt.*) dne 28. 6. 1973 dvě obsazená hnízda, 30 dospělých a 30 vyvedených mláďat. Na Vavříneckém rybníku v letech 1999–2010 hnízdilo pravidelně 4–12 párů (KAVKA 2011).

V posledních letech hnízdí pouze na rybnících Katlov (1–7 párů), Vrabcov (2–6 párů), Nový u Nových Dvorů (0–1 pár), rybník Kačír (0–1 pár), Medenice (0–2 páry), Turkovec (pouze rok 2018: 2 páry), Ovčárecký (0–4 páry), Utopenec (1 pár), pískovna u Žehušic (0–1 pár) a Vavřínecký rybník (2–6 párů; pouze do roku 2013, pak byl hnízdní ostrůvek tvořený porostem orobince rozplaven vysokou vodou). Celkový odhad hnízdní populace v letech 2010–2018 byl 5–19 párů.

Pravidelně zimuje pouze na nádrži Želivka (KAVKA & PROCHÁZKA 2009, KAVKA 2014). Kromě mimořádného pozorování 141 ex. dne 6. 12. 2014, se zimní počty pohybují většinou mezi 20–50 ex., s maximem 69 ex. ze dne 19. 1. 2017. V letech 2002–2018 nepravidelně zimovali 1–2 ex. na nádrži Vrchlice. Na Vavříneckém rybníku byla v zimním období zjištěna především v prosinci, maximálně bylo dne 7. 12. 2014 zastíženo 17 ex. Z ledna existují pouze dva záznamy jednotlivých ptáků.

Potápka žlutorohá (*Podiceps auritus*)

Nepravidelně protahuje a zimuje (obr. 2).

Na Kutnohorsku je pro tento druh zásadní lokalitou přehrada Želivka, ze které pocházejí, s výjimkou dvou níže uvedených údajů, všechny záznamy. Od roku 2000, kdy byla na přehradě zjištěna prvně, byla zastížena v 11 sezónách, vždy na podzim a v zimě, nejčastěji v prosinci.

Na podzim byla zjištěna nejčasněji 16. 10. 2000, kdy byl pozorován 1 ex. na nádrži Želivka (KAVKA & PROCHÁZKA 2009). Podzimní výskyt plynule přecházel do zimního období. Poslední zimní údaj pochází ze dne 22. 2. 2015, kdy byli pozorováni 2 jedinci na nádrži Želivce. Maximálně bylo zjištěno najednou 6 potápek žlutorohých dne 6. 12. 2015.

V letním období byl dvakrát pozorován 1 ex. ve dnech 11. 6. 1978 na rybníku Vrabcov (VRANÝ 1978) a 10. 7. 2011 na nádrži Želivka (Z. Vondráček *in litt.*).

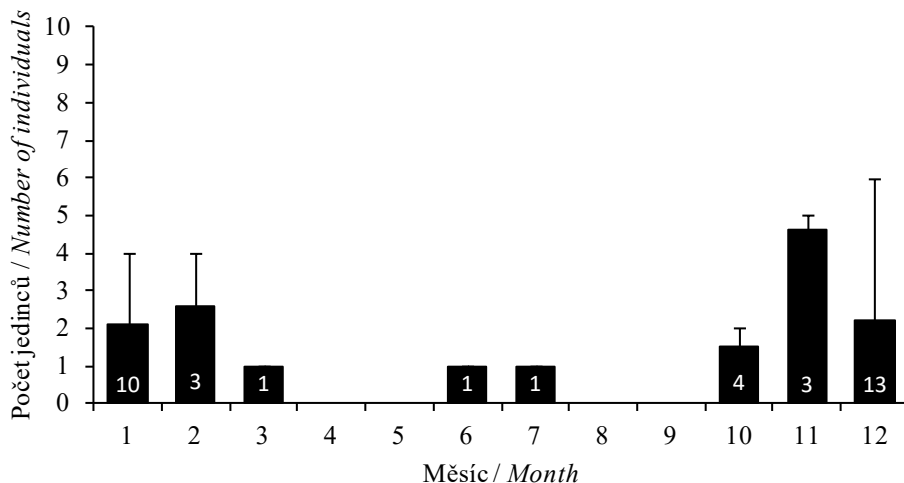
Potápka černokrká (*Podiceps nigricollis*)

V minulosti pravidelně hnízdila, pravidelně protahuje, výjimečně zimuje (obr. 3).

VRANÝ (1976) ji udává jako nejhojnější potápku rybníku Vrabcov i okolních rybníků. V letech 1939–1943 na rybníku Vrabcov hnízdilo 15–20 párů, později nastal značný pokles, ale od roku 1950 se stav opět zvýšil. J. Pomykal (*in litt.*) zde uvádí ze dne 29. 7. 1984 pozorování 15 dospělých ptáků a 3–4 nevzletných mláďat.

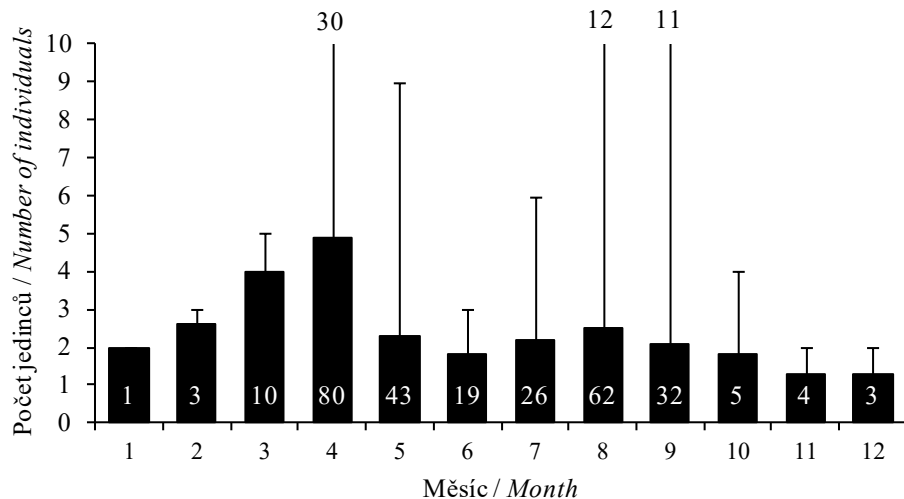
Nejvíce potápek černokrkých hnízdilo na Kutnohorsku na Vavříneckém rybníku v kolonii racků chechtavých. První zmínka o hnízdní kolonii potápek černokrkých z této lokality pochází z roku 1964 (V. Švarc *in litt.*). Ze 70. let 20. století jsou k dispozici výsledky sčítání V. Švarce (*in litt.*). Dne 27. 5. 1972 našel 36 hnízd a 18. 7. 1972 sečetl 110 dospělých ptáků a 71 nevzletných mláďat. Následující rok objevil 6. 6. celkem 43 hnízd. V roce 1976 sečetl 30. 7. celkem 114 dospělých ptáků, z toho cca 40 párů vodilo mláďata. Ještě v roce 1988 zjistil 16. 6. J. Pomykal (*in litt.*) 30–40 potápek, z toho 10 párů vodilo celkem 19 mláďat. Poslední prokázané hnízdění je datované k 18. 6. 1990, kdy Z. Laube (V. Švarc *in litt.*) pozoroval pár vodící dvě mláďata. Hnízdění v dalších letech není vyloučené, ale z důvodu nízké intenzity kontrol rybníku nebylo prokázané, přestože se zde potápka černokrká v hnízdní době vyskytovala. Od roku 1999 je rybník kontrolován

potápka žltorohá (*Podiceps auritus*)

Obr. 2: Počet pozorovaných potápek žltorohých (*Podiceps auritus*) na Kutnohorsku (průměr + maximum, na bázi sloupců počet pozitivních kontrol) v jednotlivých měsících v období 1970–2018. $F = 37$ záznamů, $n = 82$ ex.
Fig. 2: Monthly distribution of numbers of observed Horned Grebes (*Podiceps auritus*) in the district of Kutná Hora (mean + maximum, number of positive controls at bases of columns) in period 1970–2018. $F = 37$ records, $n = 82$ individuals.

potápka černokrká (*Podiceps nigricollis*)

Obr. 3: Počet pozorovaných potápek černokrkých (*Podiceps nigricollis*) na Kutnohorsku (průměr + maximum, na bázi sloupců počet pozitivních kontrol) v jednotlivých měsících v období 1999–2018. $F = 287$ záznamů, $n = 873$ ex.
Fig. 3: Monthly distribution of numbers of observed Black-necked Grebes (*Podiceps nigricollis*) in the district of Kutná Hora (mean + maximum, number of positive controls at bases of columns) in period 1999–2018. $F = 287$ records, $n = 873$ individuals.

Obr. 4: Poslední prokázané hnízdění jednoho páru potápky černokrké na Kutnohorsku. Vavřínecký rybník, 2. 8. 2005. Foto: M. Kavka.

Fig. 4: Last confirmed breeding of one pair of Black-necked Grebe in the district of Kutná hora. Vavřínecký pond, 2nd August 2005. Photo by M. Kavka.

Obr. 5: Zimující potápky černokrké na vodní nádrži Želivka, 4. 2. 2018. Foto: M. Kavka.

Fig. 5: Wintering Black-necked Grebes on Želivka water reservoir, 4th February 2018. Photo by M. Kavka.

pravidelně, ale hnízdění potápek černokrkých bylo prokázáno jen v roce 2005, kdy zde byl 2. 8. pozorován pár vodící dvě mláďata (obr. 4; KAVKA 2011). V tomto případě se jednalo o vůbec poslední prokázané hnízdění potápek černokrkých na Kutnohorsku. Hnízdní kolonie racků chechtavých zanikla na Vavříneckém rybníku po roce 2011.

Další historická hnízdiště bylo na rybníku Bezděkov. Dne 14. 7. 1976 zde byly zastíže-ny tři páry, z nich min. dva páry hnízdící (V. Švarc *in litt.*). Na Novém rybníku u Nových Dvorů byly v letech 1980 a 1981 zjištěny 1–2 páry s mláďaty (M. Truhlář *in litt.*). Dále byly hnízdící potápky historicky doloženy na Ovčáreckém rybníku, odkud pochází ze dne 13. 8. 1989 pozorování tří párů s nevzletnými mláďaty (J. Pomykal *in litt.*).

Výskyt na tahu (hodnoceno období od roku 1999) je pravidelný, i když zhruba po roce 2012 stále vzácnější. Většina migračních údajů pochází z několika mála lokalit, především z rybníků Vavřínecký, Zbožňov, Vrabcov a z nádrže Želivka. Výraznější jarní tah začíná ve druhé polovině března, nejčasněji dne 15. 3. 2009 pozorováno pět jedinců na nádrži Želivka (Z. Vondráček *in litt.*). Tah vrcholí v průběhu dubna, kdy byl zjištěn nejvyšší počet 30 ex. dne 19. 4. 2006 na Vavříneckém rybníku (KAVKA 2011). Nehnízdící ptáci se objevují i v hnízdním období. Od druhé poloviny července nastává podzimní tah s nevýrazným vrcholem v srpnu, kdy bylo zjištěno maximum 12 ex. dne 5. 8. 2005 na Vavříneckém rybníku (KAVKA 2011). Hlavní tah ustává v září. V říjnu a listopadu jsou pozorování již ojedinělá.

Zimní výskyt byl zjištěn pouze výjimečně. Na Vavříneckém rybníku zastihl V. Švarc (*in litt.*) 1 ex. dne 11. 12. 1972. Dále byl 6. 12. 2015 pozorován 1 ex. na nádrži Želivka. Na stejné lokalitě zimovali 1–3 ex. i v zimě 2017/2018 (obr. 5).

DISKUSE

Potápka malá je nejhojněji hnízdícím druhem potápek na Kutnohorsku. Podobně jako např. na sousední Vysočině či Podblanicku (KUNSTMÜLLER & KODET 2005, VAŠÁK *et al.* 2006) hnízdí na rybnících malé a střední velikosti o rozloze 0,5 až 15 ha s bohatě vyvinutou litorální a plovoucí vegetací. Na Kutnohorsku, stejně jako v celé České republice (ŠŤASTNÝ *et al.* 2006), dochází v posledních desetiletích k mírnému poklesu v počtu hnízdících párů. Výskyt potápky malé v průběhu tahu i při zimování je ve sledované oblasti stále běžný.

Potápka roháč hnízdí na Kutnohorsku nejčastěji na rybnících střední až větší velikosti o rozloze cca od 5 do 84 ha. I u ní dochází obdobně jako v sousedních regionech k postupnému poklesu hnízdní početnosti (KUNSTMÜLLER & KODET 2005, VAŠÁK *et al.* 2006, ŘEPA 2009). Výjimkou byla hnízdní sezóna 2018, ve které zahrázilo 17 párů, což je nejvyšší počet za posledních zhruba deset let. V období tahu je potápka pravidelně zaznamenávána i na vodních plochách, kde nehnízdí.

Potápka černokrká na Kutnohorsku v současnosti nehnízdí, objevuje se pouze na tahu, podobně tomu je i na sousedním Podblanicku (VAŠÁK *et al.* 2006).

Příčiny poklesu hnízdní početnosti u potápky malé a potápky roháče jsou v souladu s důvody úbytku v České republice, kdy se jedná především o intenzivní rybníční hospodaření zapříčínující nižší potravní nabídku v kombinaci s, pro ptáky nevhodnými, úpravami rybníků včetně likvidace litorálních porostů. U potápky černokrké je jednou

z možných příčin jejího vymizení jako hnízdicího druhu z Kutnohorska i zánik hnízdní kolonie racka chechtavého na Vavříneckém rybníku po roce 2011.

Pokud jde o obsazené hnízdní lokality u potápky malé, tak se až na výjimky jedná na Kutnohorsku spíše o méně intenzivně či jen extenzivně obhospodařované rybníky s lepší kvalitou vody, a tedy i její průhledností a též s bohatě vyvinutou litorální a plovcoucí vegetací. Často jde i o drobné lesní rybníčky, což je v souladu i se situací v celé České republice (ŠTASTNÝ & HUDEC 2016).

Potápka rudokrká a potápka žlutorohá na Kutnohorsku pouze nepravidelně protahují a zimují, podobně jako např. na sousedním Podblanicku (VAŠÁK *et al.* 2006).

SOUHRN

V příspěvku shrnujeme údaje o výskytu potápek (Podicipedidae) na území Kutnohorska v letech 1938–2018. Bylo zjištěno všech pět druhů vyskytujících se v České republice. Potápka malá (*Tachybaptus ruficollis*) a potápka roháč (*Podiceps cristatus*) pravidelně hnízdí v počtu 40–50, resp. 5–19 párů, protahují a zimují. Potápka černokrká (*Podiceps nigricollis*) pravidelně hnízdila do roku 1990, novodobě bylo zjištěno hnízdění jednoho páru v roce 2005, stále každoročně pravidelně protahuje a výjimečně zimuje. Potápka žlutorohá (*Podiceps auritus*) a potápka rudokrká (*Podiceps grisegena*) byly zjištěny nepravidelně v období tahu a v zimním období.

SUMMARY

Here we summarize the records of Grebes (Podicipedidae) in the Kutná Hora district (altitude 200–550 m a.s.l.; undulating agricultural landscape near Kutná Hora town changing into wooded hilly areas in the south and east parts of the Kutná Hora district) in the period 1938–2018. All five species occurring in the Czech Republic were found there. The Little Grebe (*Tachybaptus ruficollis*) and the Great Crested Grebe (*Podiceps cristatus*) regularly nests, passes and winters. The Black-necked Grebe (*Podiceps nigricollis*) breded historically, nesting of only one pair was found in 2005, otherwise it is regularly passing and exceptionally wintering. The Horned Grebe (*Podiceps auritus*) and the Red-necked Grebe (*Podiceps grisegena*) were found only irregularly during the migration and winter.

PODĚKOVÁNÍ

Za cenné rady a připomínky k článku děkujeme anonymním recenzentům a Liboru Prausovi. Za poskytnutí údajů děkuji Janu Křivskému staršímu, Janu Pomykalovi, Václavu Švarcovi, Miloši Truhlářovi, Markovi Vokounovi a Zdeňkovi Vondráčkovi.

LITERATURA

- ČSO 2018: *Birds.cz – pozorování ptáků*. Dostupné na <http://www.birds.cz/avif>. Napsledy navštíveno 10. 9. 2018.
- KAVKA M. 2007: Pozorování neobvyklého počtu potápek rudokrkých (*Podiceps grisegena*) na Kutnohorsku. *Panurus* 16: 113–114.
- KAVKA M. 2011: Mokřadní ptáci Vavříneckého rybníka v letech 1999–2010. *Panurus* 20: 3–42.
- KAVKA M. 2014: Zimování vodních ptáků na nádrži Želivka v průběhu zim 2008/2009–2013/2014. *Panurus* 23: 1–24.

- KAVKA M. & PROCHÁZKA P. 2009: Vodní ptáci na nádrži Želivka v letech 1996–2008. *Sborník vlastivědných prací z Podblanicka* 49: 7–48.
- KUNSTMÜLLER I. & KODET V. 2005: *Ptáci Českomoravské vrchoviny. Historie a současnost hnízdního rozšíření v kraji Vysočina*. ČSOP Jihlava a Muzeum Vysočiny Jihlava, Jihlava.
- ŘEPA P. 2009: Potápky (Podicipedidae) Tachovska. *Erica* 16: 27–54.
- ŠŤASTNÝ K., BEJČEK V. & HUDEC K. (eds) 2006: *Atlas hnízdního rozšíření ptáků v České republice 2001–2003*. Aventinum, Praha.
- ŠŤASTNÝ K. & HUDEC K. (eds) 2016: *Fauna ČR. Ptáci I*. Academia, Praha.
- VÁŠÁK P. (ed.) 2006: *Ptáci Podblanicka*. ČSOP Vlašim a Muzeum Podblanicka, Vlašim.
- VRANÝ J. 1976: Ptactvo Kutnohorska. *Zprávy MOS* 34: 7–114.
- VRANÝ J. 1978: Potápka žlutorohá (*Podiceps auritus*) na Kutnohorsku. *Zprávy MOS* 36: 103–104.